

**IMPACTUL METODELOR COMPLEMENTARE
DE EVALUARE ASUPRA NIVELULUI
PERFORMANTELOR ȘCOLARE ALE ELEVILOR
DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

- STUDIU DE CERCETARE -

AIDA STOIAN

**IMPACTUL METODELOR COMPLEMENTARE
DE EVALUARE ASUPRA NIVELULUI
PERFORMANTELOR ȘCOLARE ALE ELEVILOR
DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

- STUDIU DE CERCETARE -

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2016

Colecția ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Referent științific: Prof. univ. dr. Marin Manolescu Universitatea din București

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOIAN, AIDA

Impactul metodelor complementare de evaluare asupra nivelului performanțelor școlare ale elevilor din învățământul preuniversitar : studiu de cercetare / Aida Stoian.

- București : Editura Universitară, 2016

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-0468-8

371.26

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062804688

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2016

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

PREFAȚĂ

Tema lucrării este de foarte mare actualitate. Teoria și practica școlară actuală nu pot ignora problematica metodelor alternative de evaluare. Este, de asemenea, o temă de mare viitor. Anticipăm faptul că în câțiva ani și învățământul românesc va adopta, pe anumite paliere, folosirea altor sisteme de învățământ alternative și chiar a altor alternative educaționale, metode alternative de evaluare, cel puțin acolo unde nu va fi nevoie de ierarhizări, clasificări ale elevilor.

În demersul realizat de autoare regăsim o serie de elemente pedagogice moderne: evaluarea școlară realizată prin metode alternative este corelată cu alte câteva teme majore ale educației și practicii școlare, în consens cu evoluțiile etapei. Este vorba de pedagogia competențelor, pedagogia interactivă, ideile socioconstructiviste.

De asemenea, putem aprecia că este o lucrare bine documentată, beneficiind de o bogată literatură de specialitate, de ultimă actualitate, care îi oferă posibilitatea de a pune la dispoziție un tablou cuprinzător al preocupărilor, al reușitelor și nereușitelor, al soluțiilor deja acceptate, dar și al dilemelor sau soluțiilor controversate.

Lucrarea elaborată abordează problematica evaluării educaționale din perspectiva armonizării metodelor complementare cu cele tradiționale. Tendințele actuale de modernizare a metodelor de învățământ acordă o atenție continuă îmbunătățirii practicii educaționale. Problematica evaluării școlare s-a diversificat, înregistrând o mutație semnificativă de la achiziționarea de cunoștințe la dobândirea de capacități și competențe, ca finalitate a procesului educațional. Este și motivul pentru care profesorii sunt din ce în ce mai preocupați pentru găsirea unor metode moderne, complementare celor clasice, care să determine un plus de obiectivitate în valorizarea competențelor elevilor și să evalueze cât mai just performanțele acestora.

Autoarea își propune obținerea adeziunii cadrelor didactice la modelul propus, dezvoltarea concepției acestora de a moderniza metodele clasice cu cele complementare, în vederea creșterii performanțelor școlare ale elevilor, eficientizarea realității evaluative prin sprijinul acordat elevilor de către profesori în aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare, precum și elaborarea unui ghid metodologic.

Prima parte a lucrării, care vizează fundamentele teoretice și metodologice, se concentrează pe idei majore care descriu evaluarea actuală.

A doua parte a lucrării este reprezentată printr-un studiu de cercetare. Această parte se remarcă prin corespondența cu exigențele științifice și metodologice propuse, prin precizarea scopului și a obiectivelor, prezentarea clară a metodologiei, cu descrierea concludentă a fiecărei metode sau instrument folosit, valorificarea noțiunilor și concluziilor empirice, prin transformarea lor în instrumente științifice, prezentarea populației vizate.

În ceea ce privește prelucrarea și interpretarea datelor cercetării remarcăm abordarea detaliată, atât a analizei cantitative, cât și a celei calitative. Observând analiza cantitativă, apreciem prelucrarea rezultatelor cercetării pe baza programelor statistice adecvate IBM-SPSS și pe baza indicatorilor statistici.

Referitor la analiza calitativă, apreciem pozitiv analiza pertinentă, critică, argumentarea și susținerea teoretică a rezultatelor, oferind informații concludente și adecvate problematicii metodelor alternative de evaluare.

Prin cercetarea întreprinsă, autoarea contribuie la aprofundarea cunoașterii metodelor complementare de evaluare, la clarificarea problemei studiate, la fundamentarea unei noi atitudini ale cadrelor didactice, ale elevilor și chiar ale părinților față de această categorie de metode moderne, la reconsiderarea unor practici evaluative în concordanță cu evoluția teoriei și practicii educaționale.

Remarcăm spiritul analitic, demonstrat prin studierea percepției și atitudinii cadrelor didactice și ale elevilor din învățământul preuniversitar față de metoda evaluativă educațională.

Considerăm că lucrarea de față satisface cu prisosință standardele de exigență necesare în aprecierea și recunoașterea importanței unei asemenea lucrări.

*Prof. univ. dr. Marin Manolescu
Universitatea din București*

CUPRINS

INTRODUCERE	13
PARTEA I	
FUNDAMENTE TEORETICE ȘI METODOLOGICE	17
Prezentare generală	18
CAPITOLUL 1	
EVALUAREA EDUCAȚIONALĂ – CONCEPT, FUNCȚII, STRATEGII, DIRECȚII DE MODERNIZARE	20
1.1. Conceptul de evaluare educațională.....	20
1.2. Funcțiile metodelor didactice	21
1.3. Strategii de evaluare	23
1.4. Direcții de modernizare a evaluării școlare.....	25
<i>Concluzii</i>	27
CAPITOLUL 2	
TEORIA CONSTRUCTIVISTĂ ȘI IMPLICAȚIILE ACESTEIA ÎN PREDARE, ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE	28
2.1. Influența pedagogiei constructiviste asupra relației dintre predare, învățare și evaluare.....	28
2.2. Metodele complementare și pedagogia constructivistă.....	33
2.3. Repere constructive ale raportului evaluare tradițională – evaluare modernă.....	34
CAPITOLUL 3	
DE LA EVALUAREA ACHIZIȚIILOR ÎN ÎNVĂȚARE LA EVALUAREA COMPETENȚELOR	38
3.1. De la evaluarea rezultatelor la evaluarea progresului în învățare ...	38
3.1.1. <i>Relația de complementaritate între procesele de predare, învățare, evaluare</i>	42
3.1.2. <i>Evaluarea centrată pe competențe</i>	43
3.1.3. <i>Performanțele școlare ale elevilor ca răspuns al eficienței strategiei evaluative</i>	46
3.2. Evaluarea interactivă ca efect al învățării prin cooperare versus al învățării competitive.....	51

3.3. Reușita în învățare ca răspuns al practicării evaluării bazate pe competențe	56
3.4. Conflictul socio-cognitiv ca relație între învățarea și evaluarea școlară	60
CAPITOLUL 4	
METODE COMPLEMENTARE/ALTERNATIVE DE EVALUARE – VALORI ȘI LIMITE	65
4.1. Rolul metodelor complementare/alternative și al celor tradiționale în evaluarea școlară	65
4.2. Metode tradiționale de evaluare	66
4.2.1. Verificarea orală curentă	66
4.2.2. Verificarea scrisă curentă	67
4.2.3. Testul docimologic	68
4.2.4. Probele practice	68
4.3. Metode alternative/complementare de evaluare	69
4.3.1. Investigația	69
4.3.2. Referatul	71
4.3.3. Proiectul	73
4.3.4. Portofoliul	73
4.3.5. Observarea sistematică a comportamentului elevului	79
4.3.6. Autoevaluarea	80
Concluzii	82
PARTEA A II – A	
METODOLOGIA CERCETĂRII	87
CAPITOLUL 5	
DESIGNUL CERCETĂRII	88
5.1. Scopul cercetării	88
5.1.1. În plan reflexiv teoretic	88
5.1.2. În plan practic-aplicativ	88
5.2. Obiectivele cercetării	88
5.3. Tipul cercetării	89
5.4. Variabilele și ipotezele cercetării	89
5.5. Eșantionul cercetării. Locul cercetării	93
5.6. Diagrama Gantt a etapelor cercetării	93
5.7. Metode, instrumente și tehnici de cercetare - repere teoretice	94
5.7.1. Chestionarul (Metoda anchetei)	94
5.7.2. Focus-grupul	99
5.7.3. Metoda Observației	100

5.8. Repere practice ale metodelor și instrumentelor de cercetare.....	100
5.8.1. <i>Metoda anchetei pe bază de chestionar</i>	100
5.8.2. <i>Focus-grupul</i>	102
5.8.3. <i>Jurnalul de reflecție</i>	102
5.8.4. <i>Fișa de progres</i>	102
5.8.5. <i>Analiza produselor elevilor</i>	103
5.8.6. <i>Metode de prelucrare a datelor</i>	103

CAPITOLUL 6

REZULTATELE CERCETĂRII. ANALIZE, INTERPRETĂRI, COMENTARII	104
6.1. Prelucrarea datelor privind caracteristicile sociale și profesionale ale populației investigate.....	104
6.1.1. <i>Analiza variabilei de gen (eșantion profesori)</i>	104
6.1.2. <i>Analiza variabilei de mediu (eșantion profesori)</i>	105
6.1.3. <i>Analiza variabilei de vechime în activitate (eșantion profesori)</i>	106
6.1.4. <i>Analiza variabilei de gen (eșantion elevi)</i>	108
6.1.5. <i>Analiza variabilei de mediu (eșantion elevi)</i>	108
6.1.6. <i>Analiza variabilei nivelului de școlaritate (eșantion elevi)</i> .	109
6.2. Analiza și interpretarea datelor pentru verificarea ipotezelor	111
6.2.1. <i>Percepțiile, opiniile, concepțiile cadrelor didactice și elevilor referitoare la rolul metodelor alternative și complementare de evaluare</i>	112
6.2.1.1. Gradul de utilizare a metodelor tradiționale raportat la criteriul vechimii în activitatea didactică-eșantion cadre didactice.....	112
6.2.1.2. Corespondența dintre variabila „gradul de utilizare a metodelor tradiționale” și variabila „mediu educațional”- eșantion cadre didactice	116
6.2.1.3. Corespondența dintre variabila „gradul de utilizare a metodelor tradiționale” și variabila „genului cadrelor didactice”- eșantion cadre didactice.....	117
6.2.1.4. Gradul de utilizare a metodelor tradiționale în opinia elevilor	119
6.2.1.5. Analiza relației dintre natura competenței și calitatea evaluării școlare	120
6.2.1.6. Opinia profesorilor cu privire la relația dintre consultarea elevilor în proiectarea evaluării și modalitățile pentru semnalarea feedbackului.....	121

6.2.1.7.	Analiza relației dintre consultarea elevilor în proiectarea evaluării și modalitățile pentru semnalarea feedbackului în opinia elevilor.....	125
6.2.1.8.	Analiza relației dintre criteriile de evaluare ale tehnicilor și metodelor complementare/ alternative și tradiționale.....	128
6.2.1.9.	Percepțiile cadrelor didactice din itemii focus-grupului cu privire la utilizarea metodelor complementare].....	134
6.2.2.	<i>Impactul metodelor complementare/alternative de evaluare asupra nivelului performanței școlare a elevilor.....</i>	136
6.2.2.1.	Referințele cadrelor didactice cu privire la practicarea autoevaluării de către elevi.....	136
6.2.2.2.	Covariația între variabilele „funcțiile auto-evaluării” și „categoria de mediu”.....	141
6.2.2.3.	Studiul contribuției evaluării continue la îmbunătățirea activității de învățare.....	142
6.2.2.4.	Analiza influenței nivelului de școlaritate asupra contribuției evaluării continue la îmbunătățirea activității de învățare.....	147
6.2.2.5.	Analiza influenței nivelului de școlaritate asupra impactului psihologic al practicilor actuale de evaluare.....	148
6.2.2.6.	Identificarea metodelor complementare/ alternative frecvent utilizate în practică.....	149
6.2.2.7.	Ierarhizarea rezultatelor învățării ca răspuns la practica evaluativă actuală.....	150
6.2.2.8.	Ierarhizarea adecvată a rezultatelor învățării în opinia cadrelor didactice.....	152
6.2.2.9.	Compatibilitatea metodelor complementare/ alternative pentru a evalua progresul elevilor.....	154
6.2.2.10.	Concepția cadrelor didactice despre funcțiile evaluării formative.....	159
6.2.2.11.	Referințele cadrelor didactice despre rolul metodelor complementare la creșterea performanței elevilor și motivarea lor pentru învățare.....	165
6.2.2.12.	Eficiența metodelor complementare de evaluare ca răspuns al rezultatelor consemnate în fișele de progres.....	168

6.2.2.13. Eficiența metodelor complementare de evaluare ca răspuns al rezultatelor analizei produselor elevilor.....	192
6.2.3. <i>Creșterea motivației pentru învățare a elevilor ca urmare a relației dintre eficacitatea și eficiența metodelor complementare/alternative de evaluare</i>	195
6.2.3.1. Opinia cadrelor didactice despre eficacitatea metodelor complementare de evaluare.....	196
6.2.3.2. Influența corelației dintre nivelul de practicare al metodelor de evaluare și nivelul de eficacitate al acestora asupra motivației pentru învățare	200
6.2.3.3. Creșterea motivației pentru învățare ca răspuns al corelației dintre eficacitate și evaluarea performanțelor	214
6.2.3.4. Indicatorii eficienței și eficacității în opinia cadrelor didactice	224
6.2.4. <i>Identificarea unor soluții în vederea eficientizării activității evaluative</i>	226
6.2.4.1. Identificarea surselor de formare disponibile pentru îmbunătățirea practicilor evaluative.....	226
6.2.4.2. Analiza comparativă a variabilelor „surse de formare” cu variabila „mediul educațional”	227
6.2.4.3. Studiul relației dintre opțiunea cadrelor didactice și vechimea în activitate	232
6.2.4.4. Identificarea altor modalități de îmbunătățire a calității evaluării școlare	237
6.2.4.5. Opinia cadrelor didactice cu privire la alte surse de formare necesare perfecționării activității de evaluare	238
6.3. Prelucrarea și interpretarea datelor privind aplicarea chestionarelor	239
6.3.1. <i>Prezentarea generală a chestionarelor</i>	239
6.3.2. <i>Calcularea coeficientului α Cronbach pentru chestionarul aplicat cadrelor didactice</i>	241
6.3.3. <i>Studiul fidelității variabilelor care reflectă opinia cadrelor didactice despre criteriile metodelor de evaluare</i>	242
6.3.4. <i>Studiul fidelității variabilelor care reflectă opinia cadrelor didactice despre relevanța evaluării adecvate a performanțelor școlare</i>	243

6.3.5. Studiul fidelității variabilelor reprezentând funcțiile evaluării prin armonizarea metodelor complementare cu cele tradiționale.....	244
6.3.6. Calcularea coeficientului α Cronbach pentru chestionarul aplicat elevilor.....	245
6.4. Prelucrarea și interpretarea datelor privind jurnalul de reflecție.....	245
6.5. Prelucrarea și interpretarea datelor privind focus-grupul.....	250
6.6. Prelucrarea și interpretarea datelor privind rezultatele elevilor consemnate în fișele de progres	253
6.6.1. Analiza statistică descriptivă a variabilelor fișei de progres pentru clasa pregătitoare.....	254
6.6.2. Analiza statistică descriptivă a variabilelor fișei de progres pentru clasa a IV-a.....	258
6.6.3. Analiza statistică descriptivă a variabilelor fișei de progres pentru clasa a VIII-a.....	260
6.6.4. Analiza statistică descriptivă a variabilelor fișei de progres pentru clasa a XII-a	262
6.7. Prelucrarea și interpretarea datelor privind analiza produselor elevilor	265
6.7.1. Analiza statistică descriptivă a distribuției rezultatelor la variabilele proiectelor clasa a VII-a	266
6.7.2. Analiza statistică descriptivă a distribuției rezultatelor la variabilele portofoliilor - clasa a XII-a.....	268
PARTEA A III-A	
CONCLUZII. PERSPECTIVE. PROBLEME DESCHISE.....	271
Bibliografie.....	279

INTRODUCERE

Analizând caracterul sistemului de învățământ și dezideratele pe care le promovează prin învățarea centrată pe competențe, nu putem ca să nu anticipăm necesitatea modernizării practicilor evaluative care să valorifice obiectiv competențele elevilor și să evalueze cât mai just performanțele acestora.

Tendențele actuale privind modernizarea procesului de învățământ au diversificat problematica evaluării școlare înregistrând trecerea de la valorizarea și certificarea achizițiilor de cunoștințe la cea a capacităților și deprinderilor dobândite.

Elevul, nemaifiind cel care trebuie să cunoască prin intermediul transiterii conceptelor de către profesor, ci să aibă experiențe directe, să interpreteze propriu, să se întrebe, să formuleze ipoteze, să facă analize critice, să sesizeze esențele, să caute soluții alternative, să aplice variat și individual.

Această trecere de la ceea ce cunoaște elevul la ceea ce știe să facă și mai ales interesul pentru analiza procesului care a determinat performanțele în învățare au impus adoptarea unor noi metode de evaluare a competențelor școlare ale elevilor, complementare celor clasice, care să determine un plus de obiectivitate în valorizarea competențelor elevilor și să evalueze, cât mai just, performanțele acestora.

Competențele includ în structura lor cunoștințe, dar se axează mai mult pe aspectele formative, procedurale, astfel evaluarea educațională fiind mult mai apropiată de ceea ce solicită piața muncii.

Metodele complementare/moderne nu sunt, prin ele însele, nici mai bune, nici mai rele decât cele clasice/tradiționale, ci, mai degrabă, reprezintă o altă modalitate de a evalua rezultatele învățării elevilor, diferită de cea consacrată, dar aflată în raport de interdependență și complementaritate cu modalitatea clasică arhicunoscută și practică, cu predilecție, în școală.

Din activitatea profesională desfășurată putem concluziona că este necesară o îmbinare a metodelor clasice cu cele moderne; nu punem renunța total la metodele tradiționale și să le adoptăm pe cele complementare.

Rolul metodelor complementare este acela de a înlătura rutina în practica evaluativă, reprezentând opțiuni pentru diversificarea metodologiei. De asemenea, metodele complementare de evaluare au un puternic caracter formativ. În acest sens, putem să exemplificăm prim metode ca: portofoliul,

investigația, hărțile conceptuale, dar și proiectul, care, reprezintă atât instrumente de evaluare, dar și sarcini de lucru care solicit activarea laturii euristice a învățării.

Spre deosebire de celelalte metode, cele moderne, creează un climat confortabil de învățare pentru elevi. Elevii sunt evaluați în situații cunoscute de învățare, sarcinile elaborate sunt contextualizate; desfășoară activități atât de instruire, cât și de evaluare prin realizarea experimentelor, investigațiilor, portofoliilor. Pentru ca evaluarea să înregistreze rezultate calitative, este important ca elevii să fie familiarizați cu situațiile de evaluare, să cunoască care sunt criteriile de evaluare, sarcinile evaluative. Astfel, ei pot reflecta asupra rezultatelor obținute, pot identifica lacunele în învățare și modalitățile pentru a progresa. Nu este o practică corectă de a evalua elevii unui în raport cu alții, ierarhizându-i sau comparându-i. Este important să se cunoască care este evoluția în învățare, care sunt achizițiile dobândite.

La nivelul tuturor țărilor europene se acordă o atenție continuă îmbunătățirii procesului de evaluare. Astfel spus, crește atenția acordată nu numai instrumentelor de evaluare, ci și impactului pe care acestea îl au asupra copilului.

Prin lucrarea de față ne propunem să prezentăm *în plan reflexiv-teoretic* fundamentarea științifică a metodelor complementare/alternative de evaluare și a valențelor formative ale acestora prin sistematizarea și conturarea premiselor epistemologice, teoretice și metodologice din literatura de specialitate; precum și rolul funcției formative a evaluării de a contribui la progresul individual al elevului prin realizarea și dezvoltarea unor abilități și competențe de susținere a motivației elevilor pentru învățare.

În plan *practic-aplicativ* lucrarea realizează o serie de cercetări care contribuie la crearea unui cadru de referință și furnizarea unor repere metodologice utile cadrelor didactice în domeniul metodelor alternative și complementare de evaluare și în optimizarea performanței școlare a elevilor.

În cadrul cercetărilor prezentate în lucrare ne-am propus obținerea adeziunii cadrelor didactice la modelul propus, dezvoltarea concepției acestora de a armoniza metodele complementare/alternative de evaluare educațională cu cele clasice în vederea creșterii performanțelor școlare ale elevilor, eficientizarea activității evaluative prin sprijinul acordat elevilor de către profesori în aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare, precum și elaborarea unui ghid metodologic privind exemple de evaluarea a competențelor elevilor abordând complementaritatea metodelor moderne/alternative cu cele clasice.

Lucrarea este structurată în trei părți:

Partea I: Fundamente teoretice și metodologice cuprinde patru capitole în care se realizează o introducere în evaluarea educațională analizând conceptul de evaluare educațională, ca act integrat activității pedagogice; reliefează direcțiile de modernizare a evaluării școlare prezentând cele mai importante aspecte din domeniul evolutiv al evaluării școlare; analizează implicațiile paradigmei constructiviste în realizarea învățării și evaluării școlare; prezintă evoluția evaluării în educație de la evaluarea tradițională la evaluarea modernă; trecerea de la evaluarea rezultatelor elevilor la evaluarea progresului în învățare fiind promovată reușita în învățare ca răspuns al practicării evaluării bazate pe competențe; sunt ilustrate principalele metode de evaluare tradiționale și complementare/alternative, precum și valorile și limitelor acestora.

Partea a II-a: Metodologia cercetării constituie cea mai amplă secțiune a lucrării, în care au fost prezentate rezultatele obținute în fiecare din etapele esențiale ale cercetării, în funcție de variabilele și ipotezele formulate, însoțite de reflecții privind eficacitatea demersurilor realizate. În această parte sunt prezentate obiectivele cercetării, variabilele și ipoteza cercetării, eșantionul și diagrama Gantt a etapelor cercetării repere teoretice și practice ale metodelor, instrumentelor și tehnicilor de cercetare: chestionarul, focus-grupul, fișa de progres, jurnalul de reflecție, analiza produselor elevilor, precum și metodele și instrumente de prelucrare și interpretare a rezultatelor, utilizate în cadrul programului SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) versiunea 21.

Această parte cuprinde mai multe subcapitole în care sunt prelucrate și interpretate datele privind caracteristicile sociale și profesionale ale populației investigate; cele pentru verificarea ipotezelor; datelor privind aplicarea chestionarelor, jurnalul de reflecție, analiza produselor elevilor, rezultatele elevilor consemnate în fișele de progres.

Partea a III - a: Concluzii. Perspective. Probleme deschise prezintă o analiză generală asupra cercetării evidențiind contribuțiile personale, dar și aspectele ce pot fi îmbunătățite.

PARTEA I
FUNDAMENTE TEORETICE
ȘI METODOLOGICE

PREZENTARE GENERALĂ

În primul capitol intitulat „*Evaluarea educațională-concept, funcții, strategii, direcții de modernizare*” se realizează o introducere în evaluarea educațională. Acest capitol este împărțit în patru subcapitole. În primul subcapitol accentul cade pe analiza conceptului de evaluare educațională, ca act integrat activității pedagogice. În al doilea subcapitol sunt prezentate funcțiile evaluării, rolurile acestora, asigurând premisele desfășurării în condiții optime a proceselor de predare și învățare. În al treilea subcapitol se prezintă o clasificare a strategiilor didactice, iar al patrulea subcapitol reliefează direcțiile de modernizare a evaluării școlare, este dedicat prezentării celor mai importante aspecte din domeniul evolutiv al evaluării școlare.

Al doilea capitol intitulat „*Teoria constructivistă și implicațiile acesteia în predare, învățare și evaluare*” este destinat analizei implicațiilor paradigmei constructiviste în realizarea învățării și evaluării școlare. Acest capitol este împărțit în trei subcapitole. În primul subcapitol se prezintă influențele pedagogiei constructiviste asupra relației dintre predare, învățare și evaluare. În al doilea subcapitol este subliniată relația dintre metodele complementare/alternative și pedagogia constructivistă, iar în al treilea subcapitol sunt descrise reperatele constructive ale raportului dintre evaluarea tradițională și evaluarea modernă.

În al treilea capitol „*De la evaluarea achizițiilor în învățare la evaluarea competențelor*” este prezentată evoluția evaluării în educație de la evaluarea tradițională la evaluarea modernă. Acest capitol este împărțit în patru subcapitole. În primul subcapitol se prezintă trecerea de la evaluarea rezultatelor elevilor la evaluarea progresului în învățare. Al doilea subcapitol este destinat evaluării interactive ca efect al învățării prin colaborare versus al învățării competitive. În al treilea subcapitol este promovată reușita în învățare ca răspuns al practicării evaluării bazate pe competențe. Al patrulea subcapitol prezintă conflictul sociocognitiv ca relație între învățarea și evaluarea școlară.

În al patrulea capitol „*Metode complementare/alternative de evaluare - valori și limite*” este supusă atenției o ilustrare a principalelor metode de evaluare tradiționale și complementare/alternative, precum și a valorilor și limitelor acestora. Capitolul cuprinde trei subcapitole. Primul

subcapitol expune o analiză comparativă a metodelor tradiționale și moderne subliniind avantajele și dezavantajele acestora, al doilea subcapitol prezintă principalele metode tradiționale de evaluare: verificarea orală curentă, verificarea scrisă curentă, testul docimologic și probele practice, iar al treilea subcapitol detaliază principalele metode complementare/alternative de evaluare: investigația, referatul, proiectul, portofoliul, observarea sistematică a comportamentului elevului și autoevaluarea.

CAPITOLUL 1

EVALUAREA EDUCAȚIONALĂ – CONCEPT, FUNCȚII, STRATEGII, DIRECȚII DE MODERNIZARE

1.1. Conceptul de evaluare educațională

„Evaluarea pedagogică vizează eficiența învățământului prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitatea de învățare.” (Nicola, 2001, p.395).

„Evaluarea este o componentă a procesului instructiv-educativ; ea comportă o interacțiune cu celelalte componente ale procesului. Înțelesul ei este de cuantificare, abordată în termenii de măsurare și control valoric (de interogație ca judecată de natură calitativă a efectelor învățării școlare.” (Călin, 1995, p.141).

Despre evaluare în domeniul educației și învățământului, Jinga afirmă că aceasta este un proces complex de comparare dintre evaluarea calității, a eficienței și a progresului, făcând referire la corelațiile dintre rezultatelor activității instructiv-educative și obiectivele planificate, resursele utilizate și rezultatele anterioare. (Jinga, 1993, p.139).

Evaluarea școlară este definită de C. Cucuș ca fiind procesul prin care se selectează, se rețin și se transmit informații necesare care permit luarea unor decizii ulterioare (Cucuș, 2005); actul evaluării fiind format din întrepătrunderea a trei momente: măsurarea rezultatelor, emiterea unor aprecieri și identificarea și selectarea măsurilor de ameliorare.

Evaluarea trebuie gândită ca parte integrată a activității pedagogice. Astfel concepută, poate deveni o acțiune de analizare justă a secvențelor educative, un mijloc de fixare și sistematizare a conținuturilor și obiectivelor, competențelor educative, de delimitare și reconfigurare a acestora.

Activitățile umane sunt mult mai eficiente ca urmare a desfășurării proceselor evaluative. Evaluarea este un proces care se regăsește în toate domeniile de activitate, în mod special în domeniul învățământului.

Evaluarea este definită de Larousse ca fiind „un proces anglo-saxon care s-a înființat la mijlocul secolului al XX-lea prin adaptarea în învățământ a conceptelor din economia secolului al XIX-lea, în special din industrie”(Larousse, 1996, p.124)